ISSN 2616-4868
ISSN 3041-1521 Online
UDC 614.21

КЛІНІЧНА ТА ПРОФІЛАКТИЧНА МЕДИЦИНА

НАУКОВИЙ МЕДИЧНИЙ ЖУРНАЛ

CLINICAL AND PREVENTIVE MEDICINE

SCIENTIFIC MEDICAL JOURNAL

№ 4 (42) / 2025

ЗАСНОВНИК:
Державна наукова установа «Центр інноваційних технологій охорони здоров'я» Державного управління справами

FOUNDER:
State Institution of Science «Center of innovative healthcare technologies» State Administrative Department

Головний редактор – Дячук Д.Д.
Заступник головного редактора – Ященко Ю.Б.
Відповідальний секретар – Кондратюк Н.Ю.
Провідний редактор – Грішин В.Б.
Науковий редактор – Міхалєв К.О.
Літературний редактор – Машкіна О.М., Бобрівська Д.Є.

Chief Editor – Diachuk D.D.
Deputy Editor-in-Chief – Yaschenko Yu.B.
Responsible secretary – Kondratiuk N.Yu.
Leading editor – Grishyn V.B.
Scientific editor – Mikhaliev K.O.
Copy editor – Mashkina O.M., Bobrivska D.E.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Дячук Д.Д. (Україна)
Ященко Ю.Б. (Україна)
Кондратюк Н.Ю. (Україна)
Васильєва Т.Л.(США)
Квасніцький М.В. (Україна)
Литвин О.В. (Україна)
Мороз Г.З. (Україна)
Буряк О.Г. (Україна)
Сафа Гурсой (Туреччина)
Крячкова Л.В. (Україна)
Курик О.Г. (Україна)
Шкорботун Я.В. (Україна)
Бленд Сара (США)
Ященко Олексій (США)
Гладких Ф.В. (Україна)
Дабровський Войцех (Польща)
Ткаченко Р.П. (Україна)
Грузєва Т.С. (Україна)

EDITORIAL BOARD

Diachuk D.D. (Ukraine)
Yaschenko Y.B. (Ukraine)
Kondratiuk N.Y. (Ukraine)
Vasylyeva T.L. (USA)
Kvasnitskyi M.V. (Ukraine)
Lytvyn O.V. (Ukraine)
Moroz G.Z. (Ukraine)
Buryak O.G. (Ukraine)
Safa Gursoy (Turkey)
Kriachkova L.V. (Ukraine)
Kurik O.G. (Ukraine)
Shkorbotun Y.V. (Ukraine)
Bland Sarah (USA)
Yaschenko Alex (USA)
Hladkykh F. V. (Ukraine)
Dabrowski Wojciech (Poland)
Tkachenko R. P. (Ukraine)
Gruzieva T.S. (Ukraine)

РЕДАКЦІЙНА РАДА
Голова редакційної ради *Дячук Д.Д.*

Коваленко В.М. (Україна)
Кузнєцова С.М. (Україна)
Лазоришинець В.В. (Україна)
Лурін І.А. (Україна)
Нетяженко В.З. (Україна)
Пархоменко О.М. (Україна)
Страфун С.С. (Україна)
Усенко О.Ю. (Україна)
Файнзільберг Л.С. (Україна)
Черній В.І. (Україна)

EDITORIAL COUNCIL
Head of the editorial council *Diachuk D.D.*

Kovalenko V.M. (Ukraine)
Kuznetsova S.M. (Ukraine)
Lazorishinets V.V. (Ukraine)
Lurin I.A. (Ukraine)
Netyazhenko V.Z. (Ukraine)
Parkhomenko O.M. (Ukraine)
Strafun S.S. (Ukraine)
Usenko O.Yu. (Ukraine)
Fainzilberg L.S. (Ukraine)
Cherniy V.I. (Ukraine)

Адреса редакції:

01014, м. Київ, вул Верхня, 5, Україна
Тел. (044) 254-68-71, e-mail: mag.cp.medical@gmail.com
http://www.cp-medical.com

Періодичність виходу – 8 разів на рік

Свідоцтво про внесення суб'єкта господарювання до державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції ДК №8195

Рекомендовано до друку Вченою радою ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС (протокол №3 від 17.04.25 р.)

Підписано до друку 18.04.2025 р.

Видавець – Державна наукова установа «Центр інноваційних технологій охорони здоров'я» Державного управління справами

Журнал входить до списку друкованих (електронних) періодичних видань, що включаються до Переліку наукових фахових видань України категорія «А» (Наказ МОН від 10.12.2024 року № 1721).

Ідентифікатор друкованого медіа в Реєстрі R30-02194

Усі статті обов'язково рецензуються.
Цілковите або часткове поширення в будь-який спосіб матеріалів, опублікованих у цьому виданні, допускається лише з письмового дозволу редакції. Відповідальність за зміст рекламних матеріалів несе рекламодавець.
© Державна наукова установа «Центр інноваційних технологій охорони здоров'я» Державного управління справами

Address of the editorial office:

01014, Kyiv, Verkhnia st., 5, Ukraine
Tel. (044) 254-68-71, e-mail:mag.cp.medical@gmail.com
http://www.cp-medical.com

Periodicity – 8 times a year

Certificate of Inclusion of a Business Entity in the State Register of Publishers, Producers and Distributors of Publishing Products DK No. 8195

Recommended for printing by the Academic Council of the SIS «CIHT» SAD (protocol No.3 dated 17.04.25).
Signed for printing 18.04.2025.

Publisher – State Institution of Science «Center of innovative healthcare technologies» State Administrative Department

The magazine is included in the list of printed (electronic) periodicals, included in the List of scientific professional editions of Ukraine category 'A' (Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 10.12.2024 No. 1721).

Print media identifier in the Register R30-02194

All articles are necessarily reviewed. The reproduction in whole or in part of any material published in this publication is permitted only with the written permission of the editorial office. The advertiser is responsible for the content of the promotional materials.

© State Institution of Science «Center of innovative healthcare technologies» State Administrative Department

(ACCEPTED 06-JUL-2023)

Надруковано в типографії: ФОП Лівак У.М., м. Чернівці, вул. Головна, 244/ 5. Свідоцтво: серія ДК-7505, від 8.11.2021 р.
Наклад 500 прим. Ум. друк. арк.: 16,5. Зам. №67-2025.

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАВЛЕННЯ ТА ГОТОВНОСТІ ОРГАНІЗАТОРІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ДО ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ІНТЕГРОВАНОГО НАДАННЯ АКУШЕРСЬКО-ГІНЕКОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ЛІКАРЯМИ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ-СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ

Октисюк Ж. С., Гойда Н. Г.

Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, м. Київ, Україна

Мета. Вивчити та проаналізувати ставлення та готовність організаторів охорони здоров'я до інтегрованого надання лікарями загальної практики-сімейної медицини окремих послуг акушерсько-гінекологічної допомоги жінкам репродуктивного віку, а також оцінити рівень їх підтримки та готовності в залежності від віку організаторів охорони здоров'я, стажу роботи за фахом, кваліфікаційної категорії, а також в залежності від наявності цих видів медичної допомоги в закладі первинної акушерсько-гінекологічної допомоги.

Матеріали та методи. Для опитування було розроблено анонімні анкети, які було поширено за допомогою Google-форми. В опитуванні взяло участь 98 організаторів охорони здоров'я. Отримані результати проаналізовано за допомогою програмного забезпечення Google Docs та Microsoft Excel 2010. Для аналізу даних використані методи описової статистики.

Результати та обговорення. Найвищу оцінку серед організаторів охорони здоров'я отримали такі акушерсько-гінекологічні послуги: консультування з питань профілактики інфекцій, що передаються статевим шляхом, та ВІЛ/СНІДу – 96 (97,96%) організаторів; консультування з питань планування сім'ї та запобігання небажаній вагітності – 91 (92,86%); консультування щодо використання різних методів контрацепції – 88 (89,80%); огляд і пальпація молочних залоз – 88 (89,80%); скерування жінок на вищий рівень акушерсько-гінекологічної допомоги (за потреби) – 94 (95,92%); медичний нагляд за жінками у післяпологовому періоді – 68 (69,39%).

Серед опитаних організаторів охорони здоров'я лише 48 (48,98%) відповіли позитивно щодо їхньої готовності до імплементації надання лікарями загальної практики-сімейної медицини підтриманих ними акушерсько-гінекологічних послуг, з них 22 (22,45%) готові; 26 (26,53%) швидше готові, ніж не готові. Не готові та швидше не готові, ніж готові – 51,02% респондентів.

Висновки. Підтримку більшості (більше 69%) організаторів охорони здоров'я отримали лише 6 з 13 запропонованих акушерсько-гінекологічних послуг. Серед опитаних респондентів 48,98% готові до надання лікарями загальної практики-сімейної медицини підтриманих видів акушерсько-гінекологічних послуг жінкам репродуктивного віку. Рівень підтримки та рівень готовності організаторів охорони здоров'я до надання лікарями загальної практики-сімейної медицини деяких акушерсько-гінекологічних послуг не залежить від віку, стажу роботи за фахом, кваліфікаційної категорії респондентів та від наявності надання в закладах респондентів первинної акушерсько-гінекологічної допомоги.

РІВЕНЬ ЯКОСТІ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ МІСТ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ВИВЧЕННЯ ВМІСТУ PM2.5

Степанова О., Шкуропат А.

Херсонський державний університет, м. Херсон, Україна

Вступ. До основних забруднювачів повітря відносяться аерозолі, SVOC та тверді часточки (PM). В 2013 році IARC класифікувала забруднене повітря як канцероген. PM це – суміш органічних та неорганічних сполук. Дія PM повітря на організм людини залежить від розміру. PM2.5 – це тверді часточки, розмір яких складає 2,5 мкм. Через розмір PM2,5 може проникати не тільки глибоко в легені, а в ССС. ВООЗ встановлена норма PM2,5-25 мкг/м^3. Найбільшими забруднювачами PM2,5 є спалювання біомаси, викиди промисловості та автотранспорту.

Мета. Визначення вмісту PM2,5 в атмосферному повітрі найбільш населених міст України.

Матеріали та методи. Для досягнення мети ми провели аналіз рівня PM2,5 (Copernicus Atmosphere Monitoring Service) 10 найбільш численних за населенням міст України на 08.03.2025 року.

Результати та обговорення. Встановлено, що в 9 містах рівень PM2,5 перевищував нормативні значення. В Одесі спостерігалося граничне значення, яке коливалося від 24,43 до 105,76 мкг/м^3. В цих містах проживають більше ніж 9 млн людей України, які знаходяться під впливом підвищеного рівня PM2,5.

PM2,5 мав цитотоксичну дію на культуру бронхіального епітелію, активуючи гени системного запалення. Перевищення рівня PM2,5 корелювало із кашлем, головним болем, подразненням очей, задишкою, хрипами. Забруднення повітря PM2,5 є основною причиною надмірної смертності та скорочення тривалості життя, має зв'язок із хворобами ССС.

PM2,5 призводив до зміни метаболізму глюкози, зокрема інсулінорезистентності, розвитку в організмі системного запалення та окисного стресу. Підвищений рівень PM2,5 мав нейротоксичну дію, зокрема викликав деменцію. Liu R. L. встановив вплив PM2,5 на репродуктивну систему.

В містах України необхідні корективи в політику охорони здоров'я населення, дотримання суворих норм викидів у повітря, запровадження політики сталого розвитку міст. Наприклад, дослідження продемонструвало, що зелені насадження суттєво зменшують рівень PM2,5 в атмосферному повітрі. Зменшити наслідки впливу PM2.5 можливо прийомом вітаміну D через зниження окисного стресу у мітохондріях. Захисний ефект має етанольний екстракт квітки гібіскуса на кератиноцити, пошкоджені PM2,5 та зелений чай матча на рівень протизапальних цитокінів. Пероральне введення а-бісапрололу (ефірні олії ромашки та кандеї) викликало протективну дію на органи дихання.

Висновки. Встановлено, що в найбільш населених містах України рівень PM2,5 збільшений, що може призвести до хвороб ССС та дихальної систем, репродуктивного нездоров'я, має нейротоксичну дію та впливає на метаболізм глюкози.